

Briselē, 2025. gada 21. novembrī
(OR. en)

15772/25

CONSOM 267	CLIMA 552
COMPET 1217	ENV 1260
MI 939	DIGIT 250
IND 532	TELECOM 424
ENT 258	SAN 765
JUSTCIV 196	AUDIO 121
EF 385	CYBER 340
ECOFIN 1583	CHIMIE 138
TRANS 572	RC 55
ENER 612	

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 20. novembris

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2025) 848 final

Temats: KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI
Patērētāju tiesību aizsardzības programma 2030. gadam un rīcības plāns patērētājiem vienotajā tirgū
“Jauns impulss patērētāju aizsardzībai, konkurētspējai un ilgtspējīgai izaugsmei”

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 848 final.

Pielikumā: COM(2025) 848 final

Briselē, 19.11.2025.
COM(2025) 848 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Patērētāju tiesību aizsardzības programma 2030. gadam un rīcības plāns patērētājiem
vienotajā tirgū**

“Jauns impulss patērētāju aizsardzībai, konkurētspējai un ilgtspējīgai izaugsmei”

{SWD(2025) 848 final}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Patērētāju tiesību aizsardzības programma 2030. gadam un rīcības plāns patērētājiem vienotajā tirgū

“Jauns impulss patērētāju aizsardzībai, konkurētspējai un ilgtspējīgai izaugsmei”

Patērētāju aizsardzība ir mūsu Savienības neatņemama sastāvdaļa un ir mūsu vienotā tirgus pamatā¹. Tā nodrošina, ka Eiropas patērētāji var izdarīt apzinātu izvēli, ir droši, pērkot preces un pakalpojumus, līgumos un darījumos pret viņiem izturas taisnīgi un viņiem ir pieejami efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Spēcīga patērētāju tiesību aizsardzības programma ir būtiska, lai mainītu patērētāju ikdienas dzīvi un sasniegtu mūsu savstarpēji pastiprinošos un visaptverošos mērķus konkurētspējas un ilgtspējīgas labklājības jomā, tā aizsargājot demokrātiju un sociālo taisnīgumu².

Eiropas patērētāji gūst labumu no viena no stingrākajiem aizsardzības līmeņiem pasaulē, taču viņi joprojām saskaras ar daudzām problēmām. Tās ietver augstu dzīves dārdzību un sociālekonomisko nenoteiktību, klimata pārmaiņu ietekmi, saskari ar nedrošiem produktiem un negodīgu komercpraksi, īpaši tiešsaistē, pastāvīgus šķēršļus, iepērkoties pāri robežām, un grūtības saņemt tiesisko aizsardzību. ES tirgus saskaras arī ar pieaugošām problēmām, ko rada ievērojamais e-komercijas importa pieaugums no valstīm ārpus ES, it īpaši zemas vērtības pakas, kas tiek importētas un piegādātas tieši patērētājiem un kas apdraud viņu veselību un drošību, nav ilgtspējīgas no vides viedokļa un rada negodīgu konkurenci uzņēmumiem, kuri ievēro noteikumus ES³.

Patērētāju tiesību aizsardzība, konkurētspēja un ilgtspējīga labklājība ir savstarpēji pastiprinoši faktori. Kā norādīts [Letas ziņojumā](#), patērētāju aizsardzības uzlabošana veicina konkurences vidi, kas sniedz labumu gan patērētājiem, gan uzņēmumiem. Ņemot vērā faktu, ka vienotajā tirgū ir 450 miljoni patērētāju un mājsaimniecību izdevumi veido vairāk nekā 51 % no ES IKP⁴ (padarot to par lielāko saimnieciskās darbības komponentu ES), patērētājiem ir būtiska nozīme kā mūsu ekonomikas dzinējspēkam. Viņu vajadzības, motivācija, vēlmes, bažas un galu galā viņu izvēle veicina konkurenci, inovāciju, investīcijas un ilgtspējīgu izaugsmi. Šie faktori ietekmē arī to, vai produkti tiek importēti, audzēti vai ražoti ES, un tādējādi tie ietekmē taisnīgu pārkārtošanos kopumā.

Savukārt konkurētspējīgs ES tirgus palielina patērētāju labklājību, jo tiek nodrošināts plašs kvalitatīvu preču un pakalpojumu klāsts par pieņemamām cenām. Stabils patērētāju aizsardzības regulējums paredz noteikumus un stimulus, lai radītu uzticēšanos, aizsardzības pasākumus un juridisko noteiktību, kas vajadzīga gan patērētājiem, gan uzņēmumiem. Piemēram, lai novērstu riskus, ko rada e-komercijas importa eksponenciālais pieaugums, ir būtiski ne tikai aizsargāt patērētājus, bet arī pasargāt

¹ Līguma par Eiropas Savienības darbību 12. pants un Eiropas Pamattiesību hartas 38. pants.

² [Eiropas Komisijas prioritātes 2024.–2029. gadam](#).

³ Eiropas Komisija 2025. gada februārī nāca klajā ar [paziņojumu par visaptverošu rīkkopu drošai un ilgtspējīgai e-komercijai](#). Straujš progress būs būtisks vairākās jomās, arī muitas reformas ietvaros atceļot atbrīvojumu no muitas nodokļa produktiem, kuru vērtība nepārsniedz 150 EUR, uzlabojot sadarbību ar šo produktu izcelsmes valstīm, lai risinātu produktu drošuma jautājumus to izcelsmes vietā, un stiprinot mūsu izpildes panākšanas spēju muitas, tirgus uzraudzības un patērētāju aizsardzības jomā.

⁴ Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMA_10_GDP/default/table?lang=en.

prasībām atbilstošus uzņēmumus no negodīgas konkurences, stingri īstenojot ES noteikumus par patērētāju tiesībām un produktu drošumu un panākot to izpildi.

Papildus šai svarīgajai ekonomiskajai lomai patērētāju politikai ir raksturīga sociāla, aizsargājoša un stabilizējoša dimensija, kurai ir vēl lielāka nozīme nemierīgajos laikos, ar kuriem šodien saskaras Eiropa un pasaule. Izveidojot satvaru, kas aizsargā cilvēku tiesības, tiek nodrošināta taisnīga tirgus prakse un veicināta kopējā labklājību un nediskriminācija; patērētāju politika veicina sociālo taisnīgumu un stiprina uzticēšanos mūsu demokrātijai. Piemēram, patērētāju politika var atvieglot patērētāju cīņu ar augsto dzīves dārdzību un mazināt viņu bažas par vidi, atbalstot aprites ekonomiku un veicinot cenas ziņā pieejamu un pievilcīgu ilgtspējīgu produktu pieejamību.

Šajā kontekstā Eiropas Komisija nāk klajā ar **Patērētāju tiesību aizsardzības programmu 2030. gadam (“programma”)**, kura ir jauns stratēģisks satvars ES patērētāju tiesību aizsardzības politikai un kurā izklāstītas konkrētas prioritātes un darbības nākamajiem pieciem gadiem.

Programma aptver plašu darbību klāstu, kas tieši reaģē uz galvenajām problēmām un atspoguļo patērētāju politikas transversālo raksturu. Tās mērķis ir uzlabot patērētāju aizsardzību un veicināt konkurētspēju, sociālo taisnīgumu un ilgtspējīgu izaugsmi, it īpaši stiprinot ES noteikumu konsekventu un efektīvu īstenošanu, piemērošanu un izpildi un risinot svarīgas problēmas, piemēram, digitālo taisnīgumu un patērētāju aizsardzību tiešsaistē.

Programma pievēršas **četrām prioritārām jomām**. Pirmkārt, ņemot vērā patērētāju aizsardzības centrālo lomu vienotā tirgus pareizas darbības nodrošināšanā un vienotā tirgus nozīmi labklājības radīšanā un Eiropas konkurētspējas palielināšanā, programmā ir iekļauts **rīcības plāns patērētājiem vienotajā tirgū**. Šis rīcības plāns papildina **[vienotā tirgus stratēģiju](#)**, pievēršoties konkrētiem vienotā tirgus jautājumiem, kas tieši ietekmē patērētājus. Citas galvenās programmas prioritātes ir **digitālais taisnīgums un patērētāju aizsardzība tiešsaistē, ilgtspējīgs patēriņš, izpildes panākšana un tiesiskā aizsardzība**.

Nepieciešamība pielāgoties strauji mainīgajai sabiedrībai un e-komercijas pieaugums palielina sarežģītību un riskus konkrētām patērētāju grupām, piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem, gados jauniem patērētājiem vai ģimenēm ar zemiem ienākumiem. Tāpēc **neaizsargātā situācijā esošu patērētāju aizsardzība** ir svarīga **visaptveroša prioritāte**, kas aptver visas programmas jomas. Tas ietver bērnu kā patērētāju aizsardzību digitālajā vidē un nepieciešamību novērst augstās dzīves dārdzības ietekmi, kas daudziem arvien vairāk apgrūtina pamatvajadzību, piemēram, vajadzību pēc pārtikas, enerģijas un mājokļa, apmierināšanu.

Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana ir **visaptveroša prioritāte** saskaņā ar **[Konkurētspējas kompasā](#)** noteiktajiem mērķiem. Šajā nolūkā programmas mērķis ir vienkāršot un precizēt patērētāju aizsardzības noteikumus, samazināt nevajadzīgu administratīvo slogu un ļaut uzņēmumiem darboties skaidrā, taisnīgā un paredzamā vidē, vienlaikus saglabājot stingrus patērētāju aizsardzības standartus. Konkrētāk, izpildes panākšanas sistēmas stiprināšana un vienkāršošana ir programmas stūrakmens un palīdzēs uzņēmumiem samazināt atbilstības nodrošināšanas izmaksas un izmantot vienotā tirgus piedāvātās iespējas. Savukārt vienkāršošana un sloga samazināšana arī ļautu uzņēmumiem palīdzēt mazināt dzīves dārdzības radīto spiedienu.

Programmā izklāstīto darbību pamatā būs aktīva starptautiskā sadarbība gan divpusējā, gan daudzpusējā līmenī. ES turpinās sadarboties ar valstīm visā pasaulē un iesaistīties daudzpusējos forumos, piemēram, Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO), Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferencē (*UNCTAD*) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (ESAO), lai veicinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni un atbalstītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem. ES turpinās sadarboties ar partneriem, kas to vēlas, izmantojot neformālus patērētāju dialogus, un sadarbosies ar attiecīgajām iestādēm, īpaši attiecībā uz tiešsaistē pārdoto ražojumu drošumu, kā arī reizi divos gados organizēs Starptautisko ražojumu drošuma nedēļu. ES paplašināšanās procesa ietvaros Komisija arī turpinās atbalstīt kandidātvalstis, lai tās pieskaņotos ES patērētāju tiesību aizsardzības *acquis*.

Programma balstās uz 2020. gadā pieņemtās [jaunās Patērētāju tiesību aizsardzības programmas](#) sasniegumiem un ir rezultāts plašām diskusijām ar ieinteresētajām personām⁵. Lai sasniegtu tās mērķus un īstenotu tās darbības, būtiska nozīme ir **iekļaujošai, pārredzamai un dinamiskai pārvaldības sistēmai**. Komisija strukturētā veidā sadarbosies ar visām ieinteresētajām personām, arī dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu, uzņēmumu apvienībām, akadēmiskajām aprindām un pilsonisko sabiedrību, ieskaitot patērētāju organizācijas. To aktīvai iesaistei visā programmas īstenošanas procesā būs būtiska nozīme tās sekmīgā īstenošanā.

1. VIENOTĀ TIRGUS IZVEIDES PABEIGŠANA: RĪCĪBAS PLĀNS PATĒRĒTĀJIEM

Vienotais tirgus ir viens no ES lielākajiem sasniegumiem. Tas sniedz **būtiskus ieguvumus** patērētājiem, piemēram, lielāku izvēli un zemākas cenas, un ir būtisks elements Eiropas konkurētspējas palielināšanai. Tomēr daudzi šķēršļi joprojām liedz patērētājiem un uzņēmumiem pilnībā izmantot vienotā tirgus potenciālu. Tāpēc ir ļoti steidzami jāpabeidz vienotā tirgus izveide. Šis rīcības plāns papildina pasākumus, kas iekļauti vienotā tirgus stratēģijā un gaidāmajā vienotā tirgus ceļvedī 2028. gadam. Tas novērš šķēršļus, kas neļauj patērētājiem gūt papildu labumu no vienotā tirgus, galvenokārt tādās jomās kā piekļuve precēm un pakalpojumiem, it īpaši finanšu pakalpojumiem, mobilitātei un transportam.

Kopš [Ģeogrāfiskās blokēšanas regulas](#) pieņemšanas 2018. gadā tā ir uzlabojusi patērētāju piekļuvi pārrobežu precēm un pakalpojumiem, novēršot nepamatotu ģeogrāfisko blokēšanu un citus tiešsaistes pārdošanas diskriminācijas veidus klientu valstspiederības, dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ. Tomēr joprojām pastāv problēmas saistībā ar regulas pareizu īstenošanu⁶. 2025. gada februārī Komisija sāka regulas oficiālu izvērtēšanu, lai novērtētu, vai tā ir sasniegusi savus mērķus. Vienlaikus Komisija turpinās analizēt ieguvumus, problēmas un iespējamos riskus, kas saistīti ar regulas darbības jomas paplašināšanu.

Pārrobežu šķēršļi, kas ierobežo patērētāju izvēli, neaprobežojas tikai ar tiešsaistes vidi. **Teritoriālie piegādes ierobežojumi**, kas ir ierobežojumi, kurus daži ražotāji nosaka, lai mazumtirgotājiem būtu ļoti grūti tiešsaistes vai fiziskajos veikalos iegādāties produktus

⁵ Skatīt pievienoto kopsavilkuma ziņojumu, kurā apkopota informācija par apspriešanos ar ieinteresētajām personām, SWD(2025) 848.

⁶ Skatīt: [Komisijas dienestu darba dokuments par Ģeogrāfiskās blokēšanas regulas ietekmi un progresu pārrobežu šķēršļu turpmākā samazināšanā](#) un [Eiropas Revīzijas palātas īpašais ziņojums "Nepamatota ģeogrāfiskā blokēšana e-komercijā"](#). Skatīt arī: [Ģeogrāfiskā blokēšana joprojām ir joma, kas rada bažas ECC-Net](#).

vienā dalībvalstī pārdošanai citā, arī sadrumstalo vienoto tirgu un var novest pie augstākām cenām, tādējādi veicinot dzīves dārdzības palielināšanos⁷. Kā paziņots vienotā tirgus stratēģijā, Komisija izstrādās instrumentus, lai vērstos pret nepamatotiem teritoriāliem piegādes ierobežojumiem situācijās, kas neietilpst konkurences tiesību aktu darbības jomā. Vienlaikus Komisija turpinās enerģiski īstenot konkurences noteikumus.

Vēl viena joma, kurā patērētāji saskaras ar šķēršļiem, ir **finanšu pakalpojumu pārrobežu sniegšana**. Lai gan to patērētāju īpatsvars, kuri iegādājas finanšu pakalpojumus ārvalstīs, ir palielinājies, dažās produktu kategorijās, piemēram, patēriņa kredītu, hipotekāro aizdevumu un apdrošināšanas jomā, tas joprojām ir ļoti mazs. Mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumu pārrobežu sniegšanas palielināšana, vienlaikus aizsargājot patērētājus no neapdomīgiem aizņēmumiem un pārmērīgām parādsaistībām, var sniegt ieguvumus patērētājiem un uzņēmējdarbības iespējas finanšu pakalpojumu sniedzējiem. Patērētāji joprojām var saskarties ar ierobežojumiem, mēģinot atvērt maksājumu kontu citā dalībvalstī. [Uzkrājumu un investīciju savienība](#) veicinās kapitāla tirgu dziļāku integrāciju līdztekus integrētai banku sistēmai un uzlabos līdzekļu pārrobežu sniegšanu. Tas veicinās privāto investoru līdzdalību kapitāla tirgos, it īpaši cenšoties palielināt tādu **uzkrājumu un investīciju kontu**, pieejamību un izmantošanu, kas var ļaut patērētājiem gūt lielāku ilgtermiņa peļņu no investīcijām finanšu tirgos, kā izklāstīts [Komisijas ieteikumā dalībvalstīm par uzkrājumu un investīciju kontiem](#). Komisija arī sadarbosies ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu **spēkā esošo finanšu pakalpojumu tiesību aktu**, piemēram, [Maksājumu kontu direktīvas, efektīvu īstenošanu un izpildi](#). Šī direktīva nepieļauj, ka pakalpojumu sniedzēji diskriminē ES patērētājus viņu valstspiederības vai dzīvesvietas dēļ, piesakoties uz piekļuvi bankas kontam, un visiem patērētājiem, kas likumīgi dzīvo ES, dod tiesības uz pamatmaksājumu kontu. Lai uzlabotu šo noteikumu **izpildes panākšanu**, Komisija apsvērs iespēju [Vienotās euro maksājumu telpas regulu](#), kurā ietverts noteikums, kas aizliedz **IBAN diskrimināciju**⁸, iekļaut [Regulas par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā](#) darbības jomā. Komisija pievērsīsies arī [ES finanspratības stratēģijas](#), īstenošanai, kuras mērķis ir dot iespēju patērētājiem labāk pārvaldīt savas personīgās finanses un droši un stabili piedalīties kapitāla tirgos, it īpaši digitalizētu pakalpojumu laikmetā. Komisija 2028. gadā plāno veikt visaptverošu ES tiesību aktu par patēriņa finanšu pakalpojumiem spriedzes testu, lai novērtētu to noturību, apzinātu iespējas vienkāršot noteikumus un nodrošinātu, ka tie joprojām atbilst paredzētajam mērķim strauji mainīgajā finanšu vidē.

Papildus iespējai piekļūt precēm un pakalpojumiem visā ES **personu brīva pārvietošanās** vienotajā tirgū vēl vairāk ļauj patērētājiem izmantot visas priekšrocības, ko sniedz Eiropa bez robežām. Ceļojot patērētājiem ir vajadzīga piekļuve cenas ziņā pieejamiem, kvalitatīviem, netraucētiem un piekļūstamiem mobilitātes, transporta un elektronisko sakaru pakalpojumiem, kurus atbalsta spēcīgs tiesību kopums.

Attiecībā uz elektronisko sakaru pakalpojumiem ES [viesabonēšanas noteikumi](#) nozīmē, ka patērētāji, kas ceļo ES/EEZ teritorijā, var izmantot savus tālruņus, lai zvanītu, sūtītu īsziņas un piekļūtu internetam bez papildu maksas. ES jau ir noslēgusi nolīgumus, kas no 2026. gada 1. janvāra faktiski paplašinās ES viesabonēšanas zonu, iekļaujot Ukrainu un

⁷ Eiropas Komisijas uzdevumā veiktā [pētījumā](#), tika lēsts, ka tad, ja tiktu novērsti teritoriālie piegādes ierobežojumi, patērētāji, iegādājoties konkrētus produktus, varētu ietaupīt līdz 14,1 miljardam EUR gadā.

⁸ Vienotās euro maksājumu telpas regulā ir noteikts, ka bankām un uzņēmumiem pret starptautiskajiem bankas konta numuriem (IBAN) no visām ES dalībvalstīm ir jāizturas vienādi un jānodrošina, ka privātpersonas un uzņēmumi var veikt darījumus pāri robežām, nesaskaroties ar nepamatotiem šķēršļiem, kuru pamatā ir to IBAN izcelsme.

Moldovu. Komisija ir arī sākusi pārskatīt ES elektronisko sakaru noteikumus par galalietotāju tiesībām un universālo pakalpojumu.

Pieaugot pieprasījumam pēc **multimodāliem braucieniem**, patērētāji joprojām saskaras ar daudziem šķēršļiem, kas traucē salīdzināt biļešu cenas, atrast labākos maršrutus, rezervēt braucienus un izmantot savas tiesības pārvadājumu traucējumu gadījumā. Tas īpaši attiecas uz dzelzceļa pārvadājumiem. Vairākas no šīm problēmām tiks risinātas ar gaidāmajiem priekšlikumiem attiecībā uz **Vienotas digitālās rezervēšanas un biļešu pārdošanas regulas**, **Multimodālu digitālās mobilitātes pakalpojumu regulas** un **Dzelzceļa pasažieru tiesību regulas** mērķtiecīgu pārskatīšanu, kā arī gaidāmo **Pasažieru mobilitātes paketes** tiesību aktu pieņemšanu. Pasažieru mobilitātes pakete ietver ES pasažieru tiesību regulu pārskatīšanu, kā arī **2015. gada Komplekso ceļojumu direktīvas** pārskatīšanu. Šīs direktīvas pārskatīšanas pabeigšana nodrošinās patērētājiem efektīvāku aizsardzību, arī ar jauniem noteikumiem par vaučeriem, kam nepieciešama ceļotāju nepārprotama piekrišana. Tas arī nodrošinās, ka patērētājiem tiek sniegta skaidrāka informācija, vienlaikus ievērojami samazinot informācijas veidlapu skaitu. ES tiesību aktu par **pasažieru tiesībām** pārskatīšanas pabeigšana īpaši nodrošinās pasažieru tiesību labāku izpildi, radīs pasažieru tiesības saistībā ar multimodāliem braucieniem, uzlabos pasažieru ar invaliditāti un ierobežotām pārvietošanās spējām tiesības, uzlabos pasažieru informēšanu par viņu tiesībām un precīzēs noteikumus par aviobiļešu cenas atmaksāšanu, ja biļetes ir rezervētas, izmantojot starpniekus. Komisija arī ierosinās pārskatīt **Gaisa pārvadājumu pakalpojumu regulu**. Tas ietvers mērķtiecīgu rīcību, lai pastiprinātu patērētāju aizsardzības noteikumus, arī nodrošinot skaidrību par minimālo atļauto rokas bagāžu⁹ un to, kādi elementi un pakalpojumi kā standarts ir jāiekļauj visās aviobiļetēs, un palielinot aviobiļešu pārredzamību un salīdzināmību.

Pārejai uz **tīru mobilitāti** arī ir jālikvidē šķēršļi, kas kavē bezemisiju transportlīdzekļu izmantošanu iekšzemē un pāri robežām. Tā kā arvien vairāk patērētāju iegādājas elektrotransportlīdzekļus, viņiem ir vajadzīgs labi funkcionējošs un konkurētspējīgs uzlādes tirgus. Pateicoties **Alternatīvo degvielu infrastruktūras regulai**, ES publiskā uzlādes infrastruktūra ir ievērojami palielinājusies. Ar regulu tika ieviesti arī noteikumi, kuru mērķis ir atvieglot maksājumu procesus un uzlabot uzlādes cenu pārredzamību. 2026. gadā Komisija pārskatīs Alternatīvo degvielu infrastruktūras regulu un novērtēs spēkā esošo noteikumu efektivitāti un to, vai ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai nodrošinātu cenu pilnīgu pārredzamību un vieglas maksāšanas metodes.

Kā daļu no gaidāmās **ES ilgtspējīga tūrisma stratēģijas** Komisija arī izskatīs iespējas padarīt **pārrobežu auto nomu** pieejamāku patērētājiem. Saskaņā ar vienotā tirgus stratēģiju Komisija apsver ES vienotā tirgus noteikumu un principu piemērošanu **taksometru un transportlīdzekļa nomas ar vadītāju** nozarei.

Pārrobežu tirdzniecība ir būtiska Eiropas lietoto automobiļu tirgus daļa¹⁰. Tomēr uzticamas informācijas trūkums par automobiļu nobraukumu, tehnisko apkopi un negadījumu uzskaites datiem mazina patērētāju uzticēšanos un pakļauj patērētājus krāpnieciskai praksei. Vairākas dalībvalstis jau ir ieviesušas dažādas sistēmas šīs problēmas risināšanai. **Transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa paketē**, kas pieņemta 2025. gada aprīlī, ir iekļauti pasākumi, kuru mērķis ir novērst manipulācijas ar odometra rādījumiem lietotu transportlīdzekļu iekšzemes un pārrobežu tirdzniecībā. Šie pasākumi nodrošinās, ka

⁹ Neskarot notiekošās sarunas par ES tiesību aktu par pasažieru tiesībām pārskatīšanu.

¹⁰ Kopīgā pētniecības centra pētījums "*A review of the used car market in the European Union*", (Lietoto automobiļu tirgus pārskats Eiropas Savienībā), 2025. gads.

patērētāji saņem pienācīgu informāciju, tādējādi stiprinot patērētāju aizsardzību lietotu transportlīdzekļu tirgū. Turklāt Komisija strādā pie [Automobilu markēšanas direktīvas](#) pārskatīšanas ar mērķi labāk informēt patērētājus.

Eiropas digitālās identitātes maki, kas no 2026. gada būs pieejami katrā dalībvalstī, atvieglos patērētājiem galveno ceļošanas dokumentu, piemēram, digitālo vīzu un pasu, glabāšanu un kopīgošanu, kā arī to izmantošanu, lai viegli reģistrētos lidojumiem un viesnīcām, atvērtu bankas kontu, nomātu automašīnu, atjaunotu receptes un piekļūtu citiem privātiem un publiskiem pārrobežu pakalpojumiem.

Ir cieši jāuzrauga **dzīves dārdzība un ekonomikas tendences vienotajā tirgū**, lai izstrādātu patērētāju politikas pasākumus, kas novērš šķēršļus, atbalsta sociālo vienlīdzību un nodrošina patērētāju labklājības standartus. Pamatojoties uz pieejamajiem *Eurostat* datiem un vizualizācijām, Komisija uzlabos savus **tiešsaistes rīkus**, lai sekotu līdzi pirmās nepieciešamības preču un pamatpakalpojumu cenu izmaiņām vienotajā tirgū tādā veidā, kas būtu pieejams un saprotams, tajā skaitā pētniecības un politikas veidošanas vajadzībām. Komisija arī turpinās izstrādāt tās [Patērētāju apstākļu pārskata](#) daļas, kas attiecas uz dzīves dārdzību. Visbeidzot, Komisija 2026. gadā iepazīstinās ar savu pirmo **ES nabadzības novēršanas stratēģiju**, lai palīdzētu cilvēkiem iegūt piekļuvi nepieciešamajai aizsardzībai un pakalpojumiem, kā arī izstrādātu skaidru plānu, kā līdz 2030. gadam par 15 miljoniem samazināt nabadzīgo iedzīvotāju skaitu un līdz 2050. gadam izskaust nabadzību Eiropā, risinot nabadzības pamatcēloņus. To papildinās arī pastiprināta **Garantija bērniem**, lai pasargātu bērnus no nabadzības un sociālās atstumtības.

Darbības

- Pabeigt **Ģeogrāfiskās bloķēšanas regulas** izvērtēšanu (2026. gada otrais ceturksnis) un sīkāk analizēt ieguvumus, problēmas un iespējamos riskus, ko radītu tās darbības jomas paplašināšana.
- Izstrādāt instrumentus rīcībai pret **nepamatotiem teritoriāliem piegādes ierobežojumiem**, lai aptvertu situācijas, uz kurām neattiecas konkurences tiesības, piemēram, lielu ražotāju vienpusēju rīcību (2026. gada 4. ceturksnis)
- Veicināt **pārrobežu finanšu pakalpojumu sniegšanu**, uzraugot privātās investīcijas kapitāla tirgos un **uzkrājumu un investīciju kontu pieejamību un izmantošanu** (2026.–2027. gads).
- Uzlabot **finanšpratības** līmeni, īstenojot ES finanšpratības stratēģiju (no 2026. gada pirmā ceturkšņa).
- Ieviest **ES digitālās identitātes makus** visās dalībvalstīs kā drošu, uzticamu un privātumu saglabājošu digitālās identifikācijas līdzekli ikvienam Eiropā (2026. gada ceturtais ceturksnis)
- Noslēgt **viesabonēšanas nolīgumus** ar ES kandidātvalstīm (piemēram, ar Ukrainu un Moldovu no 2026. gada janvāra un ar Rietumbalkānu valstīm).
- Veicināt **pārrobežu mobilitātes pakalpojumu** attīstību, proti:
  - sākt iniciatīvas attiecībā uz **multimodāliem digitāliem mobilitātes pakalpojumiem, vienotu digitālu rezervāciju un biļešu pārdošanu un mērķtiecīgi pārskatīt dzelzceļa pasažieru tiesības, lai uzlabotu ceļojumu rezervēšanu**, kad tiek kombinēti dažādi transporta veidi vai dažādi

pārvaldātāji, īpaši attiecībā uz dzelzceļu (tiesību aktu priekšlikumi – 2026. gada pirmais ceturksnis);

- pārskatīt **Alternatīvo degvielu infrastruktūras regulu** (2026. gads);
- sākt iniciatīvu par **automobiļu pārrobežu nomu** (2026. gada otrais ceturksnis);
- stiprināt **ekonomisko apstākļu un tendenču**, piemēram, **dzīves dārdzības, uzraudzību un analīzi** (līdz 2026. gada beigām).

2. DIGITĀLAIS TAISNĪGUMS UN PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBA TIEŠSAISTĒ

Digitālā ekonomika ir sniegusi daudzus ieguvumus patērētājiem. Tā ir ieviesusi jaunus produktus un pakalpojumus un daudzējādā ziņā pārveidojusi patērētāju dzīvi, sākot no tā, kā iepērkamies, līdz tam, kā patērējam izklaidi, piekļūstam informācijai un kā mijiedarbojamies ar uzņēmumiem. Tā kā pieaug e-komercija, attīstās jaunas tehnoloģijas un arvien vairāk tiek izmantots mākslīgais intelekts (MI), ir svarīgi nodrošināt, ka ES patērētāju tiesību akti pašreizējā digitālajā vidē turpina nodrošināt augstu patērētāju aizsardzības līmeni, vienlaikus saglabājot patērētāju autonomiju un izvēles brīvību.

[Digitālo pakalpojumu akts](#), [Digitālo tirgu akts](#) un [Mākslīgā intelekta akts](#) ir nostiprinājuši ES digitālo noteikumu kopumu, sniedzot skaidrus ieguvumus patērētājiem un uzņēmumiem¹¹. Šo noteikumu efektīva un konsekventa piemērošana ir būtiska, lai novērstu riskus un problēmas, ar kurām patērētāji saskaras tiešsaistē. Tomēr [ES patērētāju tiesību aktu digitālā taisnīguma atbilstības pārbaudē](#) tika konstatēti trūkumi un problemātiska prakse digitālajā vidē, un tas prasa rīcību ES līmenī, lai novērstu nepilnības patērētāju tiesību aizsardzībā, mazinātu juridisko nenoteiktību uzņēmumiem, novērstu regulējuma sadrumstalotību un atvieglotu izpildes panākšanu.

Piemēram, Digitālo pakalpojumu akts jau risina vairākus to problēmu aspektus, ar kurām patērētāji var saskarties tiešsaistē. Tomēr problemātiska komercprakse attiecas uz visu veidu tirgotājiem, arī tiem, uz kuriem neattiecas Digitālo pakalpojumu akta darbības joma, piemēram, e-komercijas tīmekļa vietnēm un digitālajiem pakalpojumiem, kuru pamatā nav satura starpniecība. Horizontālie ES patērētāju tiesību aizsardzības tiesību akti nodrošina “drošības tīklu” visiem tirgus dalībniekiem tehnoloģiski neitrālā veidā. Lai garantētu, ka šis drošības tīkls ir piemērots digitālajam laikmetam, Komisija ne tikai nodrošinās spēkā esošā tiesiskā regulējuma efektīvu īstenošanu un izpildi, bet arī ierosinās **Digitālā taisnīguma aktu**, lai vēl vairāk stiprinātu patērētāju aizsardzību tiešsaistē pret šādu praksi: maldinošas saskarnes, kas var netaisnīgi ietekmēt patērētāju lēmumus; atkarību izraisoša dizaina iezīmes; ietekmētāju problemātiska prakse; negodīga personalizācija, kas izmanto patērētāju neaizsargātību, un problemātiski elementi digitālajos produktos, piemēram, sociālajos medijos, videospēlēs un e-komercijā. Digitālā taisnīguma akta mērķis būs arī vienkāršot noteikumus uzņēmumiem, it īpaši izvērtējot patērētāju informācijas prasības konkrētu veidu līgumos un atkārtotos darījumos ar tiem pašiem tirgotājiem.

---

¹¹ Piemēram, lai uzlabotu lietotāju drošību un uzticēšanos, Digitālo pakalpojumu aktā tiešsaistes starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, tiešsaistes tirdzniecības vietām, ir noteikts plašs pienācīgas rūpības pienākumu klāsts. Tas arī uzliek ļoti lielām tiešsaistes platformām un meklētājprogrammām pienākumu apzināt, novērtēt un mazināt sistēmiskos riskus, kas izriet no to pakalpojumu izstrādes, darbības un izmantošanas, arī tos riskus, kas var negatīvi ietekmēt augstu patērētāju aizsardzības līmeni.

Nepilngadīgie ir īpaši neaizsargāti patērētāji. Viņiem parasti ir specifiski patēriņa paradumi, un viņi nereti ir vieni no pirmajiem, kas sāk izmantot jaunas tehnoloģijas un digitālos produktus, tai skaitā produktus, kas paredzēti ļoti maziem bērniem. Digitālo pakalpojumu aktā jau ir iekļauti noteikumi par nepilngadīgo aizsardzību tiešsaistes platformās un tiek nodrošināts augsts nepilngadīgo privātuma, drošuma un drošības līmenis šādās platformās¹². Tomēr bērnu pakļaušana kaitīgai praksei un elementiem digitālajos produktos, iebiedēšanai tiešsaistē, pieaugušo saturam, paškaitējuma popularizēšanai un algoritmiem, kas izstrādāti, lai izmantotu viņu neaizsargātību un veicinātu atkarību, rada steidzami risināmas bažas, kuras ir padziļināti jāizvērtē. Tāpēc Komisija veiks **ES mēroga apsekojumu par sociālo mediju plašāku ietekmi uz jauniešu labbūtnību**. Tā arī izveidos **ekspertu grupu bērnu un sociālo mediju jautājumos**, kā Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena paziņoja 2025. gada runā par stāvokli Savienībā. Digitālā taisnīguma akta mērķis būs arī stiprināt **mazaizsargātu patērētāju, arī nepilngadīgo, aizsardzību tiešsaistē**.

Turklāt Komisija izvērtēs [Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīvu](#), kas ietver noteikumus, lai aizsargātu nepilngadīgos no kaitīga satura, arī tiešsaistē, aizliegtu diskrimināciju, noteiktu kvalitatīvus un kvantitatīvus satura standartus audiovizuāliem komercpaziņojumiem, lai aizsargātu patērētājus, arī nepilngadīgos, un veicinātu pieklūstamību personām ar invaliditāti.

Tiešsaistes krāpšanas shēmas ir viens no visstraujāk augošajiem noziegumiem tiešsaistē, un tās rada būtisku kaitējumu patērētājiem¹³. Komisija ir ierosinājusi [pārskatīt Maksājumu pakalpojumu direktīvu](#), lai stiprinātu patērētāju aizsardzību, arī paplašinot krāpšanas novēršanas noteikumus maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un to patērētāju tiesības uz līdzekļu atmaksu, kuri ir cietuši no krāpšanas maksājumu jomā. Lai vēl vairāk stiprinātu spēju apkarot krāpšanu tiešsaistē ES, Komisija publicēs **ricības plānu attiecībā uz krāpšanu tiešsaistē**. Tā mērķi ietvers preventīvu pasākumu pastiprināšanu, tiesībaizsardzības pasākumu efektivitātes uzlabošanu un atbalsta stiprināšanu krāpšanā cietušajiem viņu līdzekļu atgūšanā. Turklāt Komisija izpildes panākšanas darbā turpinās balstīties uz Digitālo pakalpojumu aktu, lai apkarotu krāpšanu tiešsaistē un finanšu krāpniecību, nodrošinot, ka tiešsaistes platformas un meklētājprogrammas aizsargā patērētājus no maldinošas prakses. Tieša piegāde¹⁴ ir arī problemātiska prakse patērētājiem. Digitālā taisnīguma atbilstības pārbaudes vajadzībām veiktās patērētāju aptaujas rezultāti liecināja, ka ir jāraugās, lai šā uzņēmējdarbības modeļa izmantošana būtu pārredzamāka¹⁵.

Patērētāji saskaras ar atkārtotiem piekrišanas pieprasījumiem un nepārredzamiem sīkdatņu reklāmkarogiem tiešsaistē, kas sarežģī izpratni par to, kā tiek izmantoti viņu dati, un faktiski liedz viņiem izdarīt patiesi apzinātu izvēli. Ar **Digitālās “omnibus” paketes priekšlikumu** Komisija cenšas reformēt noteikumus par sīkdatnēm, vienlaikus saglabājot

---

¹² Lai palīdzētu tiešsaistes platformām īstenot nepilngadīgo pienācīgu aizsardzību, Komisija izstrādā stabilu, privātumu saglabājošu un viegli lietojamu ES saskaņotu vecuma verifikācijas programmatūras risinājumu, kura pamatā ir ES digitālās identitātes maka tehnoloģija.

¹³ [2024. gada patērētāju apstākļu apsekojums](#): gandrīz 45 % patērētāju ziņoja, ka ir saskārušies ar krāpniecību tiešsaistē.

¹⁴ Tieša piegāde ir preču pārdošana, kad pārdevējs tās neglabā krājumos. Kad patērētājs pasūta preci, pārdevējs nodod pasūtījumu tieši piegādātājam (vairumtirgotājam vai ražotājam), kurš pēc tam nodrošina loģistiku (tiešu piegādi patērētājam) un iespējamu atdošanu atpakaļ bez nepieciešamības iesaisīt pārdevēju.

¹⁵ 72 % respondentu uzskatīja, ka pārredzamības trūkums par tiešo piegādi rada problēmas.

tādu pašu datu aizsardzības līmeni, jo pašreizējā sistēma ir neizdevīga gan patērētājiem, gan uzņēmumiem.

Finanšu pakalpojumu digitalizācija piedāvā patērētājiem ērtus un izmakslietderīgus finanšu pārvaldības risinājumus, palielina finanšu pakalpojumu izvēli un veicina inovāciju. Tomēr digitalizācija arī rada ievērojamas grūtības un riskus. Piemēram, pāreja uz digitāliem pakalpojumiem un fizisku banku filiāļu slēgšana rada risku diskriminēt patērētājus, kuri paļaujas uz skaidru naudu, kuriem ir grūtības neatkarīgi vai viegli ceļot uz tuvāko bankas filiāli, kuriem ir grūtības pāriet uz digitāliem pakalpojumiem vai kuriem nav piekļuves internetam. Komisija 2023. gadā nāca klajā ar vairākiem priekšlikumiem, kuru mērķis ir nodrošināt, ka skaidras naudas maksājumi tiek plaši pieņemti, uzlabot patērētāju piekļuvi skaidrai naudai un veicināt finansiālo iekļaušanu. Saistībā ar jaunās [Patēriņa kredītu direktīvas](#) īstenošanu un piemērošanu Komisija plāno novērtēt, kā digitalizācija ietekmē finanšu pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgu, īpašu uzmanību pievēršot patēriņa kredītiem. Tā analizēs jaunu dalībnieku, produktu un prakses parādīšanos, kā arī problēmas un iespējas, ar kurām patērētāji saskaras, izmantojot mazumtirdzniecības finanšu pakalpojumus tiešsaistē.

Saskaņā ar vienotā tirgus stratēģiju un [Omnibus IV vienkāršošanas paketi](#) Komisija arī pētīs, kā digitālie risinājumi, piemēram, digitālais marķējums un digitālie rīki, piemēram, mobilās lietotnes un [produkta digitālā pase](#), var **uzlabot patērētāju piekļuvi produktam un pakalpojumu informācijai**, vienlaikus **samazinot administratīvo slogu uzņēmumiem** un nodrošinot, ka visa būtiskā informācija, piemēram, ar produktu drošumu saistītā informācija, joprojām ir pieejama fiziskā veidā. Drošu un efektīvu informācijas par produktiem apmaiņu starp uzņēmumiem, piegādātājiem, ražotājiem un regulatoriem varētu veicināt arī gaidāmie **Eiropas darījumdarbības maki**, tā veicinot integrētāku un pārredzamāku vienoto tirgu.

Lai gan digitālā vide sniedz ieguvumus komunikācijā par **produktu drošumu**, tā rada arī īpašas problēmas. Tās var būt saistītas ar bīstamu produktu pārdošanu tiešsaistē vai veselības un drošības riskiem, arī garīgās veselības riskiem, ko rada jauno tehnoloģiju produkti. Informācijas pieejamība var būt problēma arī personām ar invaliditāti. Komisija analizēs patērētāju īpašo neaizsargātību tiešsaistes vidē un šīs neaizsargātības ietekmi uz produktu drošumu. Tas ietvers, piemēram, analīzi par to, kā patērētāji reaģē uz konkrētiem brīdinājumiem un instrukcijām digitālajā vidē un kā jauni drošības riski ietekmē patērētājus, kad viņi izmanto dažādus digitālos produktus, piemēram, lietotnes vai programmatūru.

Vēl viena būtiska problēma ir **MI** straujā izstrāde un ieviešana **patēriņa tirgos**. MI tehnoloģija var piedāvāt priekšrocības, piemēram, lielāku efektivitāti, personalizētas konsultācijas un klientu mijiedarbību, kā arī izmaksu ietaupījumus. Taču tā rada arī riskus, tai skaitā samazinātu cilvēku mijiedarbību un problēmas, kas izriet no sistēmas kļūmēm, neobjektivitātes vai neprecizitātēm. Ar ES **Mākslīgā intelekta aktu** tika izveidots stabils satvars, lai nodrošinātu, ka ES izstrādātās un izmantotās MI sistēmas ir uzticamas un ir paredzēti aizsardzības pasākumi cilvēku pamattiesību aizsardzībai¹⁶. Komisija cieši sadarbosies ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu Mākslīgā intelekta akta un attiecīgo patērētāju aizsardzības un produktu drošuma tiesību aktu konsekvētu īstenošanu un izpildi. Mākslīgā intelekta aktā aizliegto MI prakšu saraksts katru gadu tiks pārskatīts un

---

¹⁶ Piemēram, Mākslīgā intelekta akts aizliedz noteiktu augsta riska praksi, kas varētu kaitēt patērētājiem, piemēram, MI sistēmu izmantošanu sociālai novērtēšanai, kaitīgas manipulācijas un maldināšanu. Tajā arī ir noteikti pārredzamības pienākumi, piemēram, MI radīta satura skaidra marķēšana.

atjaunināts, ja tiks konstatētas jaunas problēmas. Ir ļoti svarīgi, lai patērētāju aizsardzības regulējums neatpaliktu no tehnoloģiju attīstības un lai patērētājiem būtu pārredzama informācija, kad viņi mijiedarbojas ar MI (piemēram, izmantojot ar MI darbināmu klientu apkalpošanas atbalstu vai meklējot informāciju un konsultācijas no MI asistentiem), lai viņi pilnībā apzinātos mijiedarbības raksturu un iespējamus riskus¹⁷.

Darbības

- Ierosināt **Digitālā taisnīguma aktu**, lai novērstu negodīgus paņēmienus un komercpraksi attiecībā uz patērētājiem, it īpaši nepilngadīgajiem, un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus tirgotājiem digitālajā vidē (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada ceturtais ceturksnis).
- Pastiprināt patērētāju aizsardzību pret **krāpšanu tiešsaistē**, īpaši – pastiprinot tiešsaistes preventīvos pasākumus un stiprinot atbalstu krāpšanas upuriem viņu līdzekļu atgūšanā (2026. gads).
- Veicināt taisnīgu un pārredzamu **MI izmantošanu patērētāju tirgos**, īpaši – piemērojot MI aktu un attiecīgos patērētāju aizsardzības un produktu drošuma tiesību aktus (pašlaik tiek izstrādāti).

3. ILGTSPĒJĪGS PATĒRIŅŠ

Klimata pārmaiņas, vides degradācija un pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir dažas no galvenajām problēmām, ar ko saskaras patērētāji un sabiedrība kopumā. Patērētāji arvien vairāk apzinās un interesējas par savu pirkšanas lēmumu ietekmi uz vidi un sociālo jomu un tāpēc ir ilgtspējīgas izaugsmes virzītājspēki, jo viņu pieprasījums pēc atbildīgi ražotiem produktiem rada pirmtirgus zaļiem un sociāli atbildīgi ražotiem produktiem. Pieejamas ilgtspējīgas preces un pakalpojumi par pieņemamu cenu ir būtiski ne tikai patērētāju labbūtnībai un vides aizsardzībai, bet arī Eiropas ilgtermiņa konkurētspējai un stratēģiskai suverenitātei, jo tie samazina atkarību no neilgtspējīga importa un palīdz veidot noturīgas vērtības ķēdes. Izvēle iegādāties ilgtspējīgus produktus un pakalpojumus ne vienmēr nozīmē, ka jāmaksā vairāk: ilgtspējīgi risinājumi kalpo ilgāk, tie ir jāaizstāj retāk, un to lietošana izmaksā mazāk. Lielākā daļa Eiropas patērētāju vēlas izdarīt ilgtspējīgu izvēli¹⁸, bet bieži saskaras ar šķēršļiem patiesi ilgtspējīgu risinājumu izvēlē, piemēram, cenu, ierobežotu izvēli, neskaidru un nepieejamu marķējumu un neuzticēšanos vidiskuma norādēm¹⁹. Lētu, zemas kvalitātes produktu plašā pieejamība veicina pārmērīgu patēriņu tādās nozarēs kā ātrā mode un elektronika, tādējādi apdraudot ilgtspēju un graujot Eiropas konkurētspēju un rūpniecisko bāzi. Tiešsaistes pirkumu pieaugums veicina augstākus atgriešanas rādītājus, transporta emisijas un atkritumu rašanos.

---

¹⁷ Juridiskā nenoteiktība, piemēram, attiecībā uz to, kas notiek ar neparedzētiem rezultātiem, kuri izriet no līgumiem, kas noslēgti ar MI, un ierobežota kontrole pār digitālā asistenta darbībām, var kavēt inovatīvu uzņēmējdarbības modeļu ieviešanu, tā kaitējot Eiropas patērētājiem. Komisija palīdzēja izstrādāt 2024. gada ANO parauglikumu par automatizētiem līgumiem, kas parāda, kā novērst šādas neskaidrības.

¹⁸ [Eiroparometrs, 2022. gads \(SP527\)](#): 77 % eiropiešu jūt pienākumu rīkoties, lai ierobežotu klimata pārmaiņas.

¹⁹ [2024. gada patērētāju apstākļu apsekojums](#): 67 % ES patērētāju norādīja, ka ilgtspējīgu produktu izmaksas attur viņus no pirkšanas. 62 % ziņoja par neskaidrībām attiecībā uz ilgtspējīgu iespēju apzināšanu un neuzticēšanos vides informācijai. [2025. gada SPTAJ kontrolreids](#) liecināja, ka liela daļa lietotu preču tiešsaistes tirgotāju vidiskuma norāžu varētu būt maldinošas.

Lai ilgtspējīgi produkti kļūtu par normu, jaunās [Produktu ilgtspējas ekodizaina regulas](#) mērķis ir uzlabot ilgzturību, remontējamību un atvieglot ietekmi uz vidi plašam produktu klāstam, piemēram, tekstilizstrādājumiem, mēbelēm un elektroniskām ierīcēm. Piemēram, tiks ieviestas prasības par produktu demontāžu, rezerves daļu pieejamību un programmatūras atjauninājumiem²⁰. Jaunā [Direktīva par kopīgiem noteikumiem preču remontēšanas veicināšanai](#) (“tiesības uz remontējamību”) paredz, ka ražotājiem ir jāpiedāvā remonta pakalpojumi produktiem, attiecībā uz kuriem tiesību aktos ir noteiktas remontējamības prasības, un paredz izveidot **Eiropas tiešsaistes platformu remontam**. [Direktīva par patērētāju dalības veicināšanu zaļās pārkārtošanās procesā](#) paredz saskaņotu paziņojumu par juridiskās atbilstības garantiju un saskaņotu marķējumu attiecībā uz ilgzturības komercgarantiju. Pēc to pieņemšanas 2025. gadā Komisija pievērsīsies to pareizas izmantošanas un pamanāmības veicināšanai vienotajā tirgū, tā palīdzot patērētājiem labāk izprast savas tiesības un izdarīt apzinātāku, uz ilgzturību orientētu izvēli. **Produkta digitālā pase un ilgtspējas marķējums**²¹ papildinās produktu standartus un informāciju. Komisija plāno uzlabot energomarķējumu, tādējādi ļaujot patērētājiem labāk salīdzināt siltumapgādes un aukstumapgādes tehnoloģiju efektivitāti.

Ir ieviesti arī jauni tiesību akti, lai palielinātu patērētāju uzticēšanos vidiskuma norādēm un ilgtspējas marķējumiem. Jaunā direktīva par **patērētāju dalības veicināšanu zaļās pārkārtošanās procesā** pievērsas zaļmaldināšanas un priekšlaicīgas novecošanās problēmām. Komisija cieši sadarbosies ar dalībvalstīm un uzņēmumiem, lai nodrošinātu tās efektīvu īstenošanu. Komisija arī turpinās centienus veicināt patērētāju informētību un [ES ekomarkējuma](#) ieviešanu rūpniecībā.

Turklāt gaidāmais **Aprites ekonomikas akta** priekšlikums palīdzēs radīt tirgus pieprasījumu pēc otreizējām izejvielām un palielināt kvalitatīvu reciklēto materiālu piedāvājumu. Papildinot šo tiesisko regulējumu, Komisija sadarbosies ar ieinteresētajām personām, lai veicinātu modeļus “produkts kā pakalpojums” un inovatīvus aprites jaunuzņēmumus, šim nolūkam izmantojot pamatnostādnes un izpratnes veicināšanas kampaņas. Pamatojoties uz pašreizējo Komisijas pētījumu saskaņā ar [Ražojumu vispārējā drošuma regulu](#), turpmākais darbs aptvers: i) sociālos un uzvedības šķēršļus patērētāju uzticībai aprites iespējām un ii) produktu drošuma problēmas lietotiem, remontētiem, pārjaunotiem un pārražotiem produktiem. Tāpēc ilgtspējīga patēriņa solījums tiks pakāpeniski atcelts, tā paverot ceļu jaunai pieejai sadarbībai ar uzņēmumiem. Komisija atbalstīs arī ilgtspējīgu biobāzētu risinājumu izplatīšanu, ja tie nodrošina ilgzturīgus produktus un materiālus un stiprina Eiropas konkurētspēju un vērtības ķēdes.

Lai nodrošinātu, ka produkti ir droši un ilgtspējīgi, ir arī jārīkojas, lai samazinātu patērētāju eksponētību ķīmikālijām, kas rada bažas. [Eiropas ķīmiskās rūpniecības rīcības plāna](#) ietvaros Komisija apsvērs **PFAS** (perfluoralkilvielu un polifluoralkilvielu) aizliegšanu tādos patērētājiem paredzētos produktos kā kosmētika, materiāli, kas nonāk saskarē ar pārtiku, un āra apģērbs. Turklāt saskaņā ar jauno [Iepakojuma un iepakojuma atkritumu pamatregulu](#) ES pakāpeniski izbeigs bīstamu vielu, piemēram, **PFAS**, izmantošanu iepakojumā. Tā arī paredzēs saskaņotus noteikumus par iepakojuma atkritumu šķirošanu, ko veic patērētāji, un par informācijas sniegšanu, izmantojot digitālās tehnoloģijas.

Pamatojoties uz [paziņojumu “Visaptveroša rīkkopa drošai un ilgtspējīgai e-komercijai”](#), Komisija izpētīs, vai ir vajadzīgs **ieteikums par “zaļā dizaina” elementiem e-komercijā**,

---

²⁰ Skatīt [Produktu ilgtspējas ekodizaina un energomarķējuma darba plānu 2025.–2030. gadam](#).

²¹ Kā plānots Produktu ilgtspējas ekodizaina regulā un citos attiecīgajos ES tiesību aktos, tas ietver automobiļus, tekstilizstrādājumus un atkritumu šķirošanu.

lai turpinātu novērst šīs nozares ietekmi uz vidi. Tas aptvertu tādus aspektus kā ilgtspējas filtru pieejamība, zaļākas īstenošanas iespējas un ilgtspējīga atgriešanas pārvaldības politika. Tas var ietvert arī brīvprātīgas vides hartas, saskaņā ar kurām uzņēmumi apņemas sasniegt konkrētus ilgtspējas mērķrādītājus. Tiks veicināta privātu **digitālo rīku** izstrāde un izmantošana, lai palīdzētu patērētājiem izdarīt apzinātu un ilgtspējīgu izvēli. Tas var ietvert interaktīvus ekomarkējumus, kuros izskaidrots sertifikācijas tvērums, un produktu ilgtspējas iezīmju salīdzinājumus, un tos varētu potenciāli integrēt produkta digitālajā pasē.

Transports ir trešā lielākā izdevumu joma Eiropas mājsaimniecībām²². Pāreja uz ilgtspējīgiem mobilitātes veidiem, tai skaitā elektromobiļiem, sabiedrisko transportu un velosipēdiem, var ietaupīt patērētājiem ievērojamas naudas summas un palielināt sociālo taisnīgumu, vienlaikus arī palīdzot sasniegt dekarbonizācijas mērķi²³ saskaņā ar **[Ieteikumu par transporta nabadzību](#)** un **[Autobūves nozares rīcības plānu](#)**. Lai šo pāreju padarītu cenas ziņā pieejamu, Komisija veicina pāreju uz bezemisiju transportlīdzekļiem saskaņā ar minēto rīcības plānu un ar plānoto **Automobiļu marķēšanas direktīvas** pārskatīšanu. To papildina atbalsts maziem elektrotransportlīdzekļiem saskaņā ar jaunu **mazu un cenas ziņā pieejamu automobiļu iniciatīvu**, kas tiks izstrādāta sadarbībā ar nozari. Šīs darbības papildinās dalībvalstu darbības to nacionālajos plānos **Sociālā klimata fonda** ietvaros. Ar enerģētiku saistītie izdevumi joprojām ievērojami pārsniedz līmeni, kāds bija pirms Covid-19, un tas ir īpaši problemātiski vairāk nekā 46 miljoniem enerģētiskās nabadzības skartu eiropiešu. Komisija pieņems **iedzīvotāju enerģētikas paketi**, kuras mērķis būs novērst enerģētisko nabadzību, vienkāršot enerģijas tirgus un nodrošināt iedzīvotāju līdzdalību, lai visiem nodrošinātu taisnīgu, cenas ziņā pieejamu un iekļaujošu enerģētikas pārkārtošanu.

Mājokļu krīze ir sociāla un konkurētspējas krīze. Tā nesamērīgi skar jauniešus un visneaizsargātākos mūsu sabiedrības locekļus, bet arvien vairāk arī zemu vai vidēju ienākumu saņēmējus un viņu ģimenes. Komisija nāks klajā ar **Eiropas cenas ziņā pieejamu mājokļu plānu**, kurā izklāstīts Eiropas redzējums par to, kā padarīt mājokļus cenas ziņā pieejamākus un ilgtspējīgākus. **Jaunajam Eiropas “Bauhaus”** būs svarīga lomu šajā plānā. Šajā kontekstā Komisija arī palīdzēs dalībvalstīm palielināt 2021.–2027. gada kohēzijas politikas investīcijas dzīvojamā fonda būvniecībā un renovācijā, lai apmierinātu patērētāju vajadzības, samazinātu rēķinus par enerģiju un citas ar mājokli saistītās izmaksas, piemēram, par ūdeni, kā arī samazinātu enerģētisko nabadzību.

Mājsaimniecības ES pārtikai tērē vidēji 13 % no saviem ienākumiem, savukārt nabadzīgākās piektdaļas tēriņi sasniedz 21 % salīdzinājumā ar tikai 9 % bagātākās piektdaļas tēriņiem. **Eiropas Sociālais fonds+** atbalsta dalībvalstis palīdzības sniegšanā vistrūcīgākajām personām. Komisija arī veiks pētījumu par pārtikas pieejamību cenas ziņā ES, lai labāk izprastu un novērstu pārtikas cenu pieauguma ietekmi ES, arī ietekmi uz veselīgu un ilgtspējīgu pārtiku.

Sabiedrības veselība arī ir pamatā Komisijas darbam, kura mērķis ir **samazināt ar tabakas lietošanu saistīto kaitējumu**. Komisija pašlaik vispusīgi izvērtē noteikumus par tabakas izstrādājumiem un tabakas reklāmu.

²² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20230104-1>.

²³ Patēriņa pēdas modelī tika risināta atšķirība starp ietekmi uz vidi, ko rada ilgtspējīgas un viedas mobilitātes stratēģijas mērķrādītāju sasniegšana (t. i., elektrotransportlīdzekļu izmantošanas izvērsana) salīdzinājumā ar parastajiem ar degvielu darbināmiem automobiļiem līdz 2030. gadam. *Pasqualino et al, Consumption Footprint and Domestic Footprint Outlook Report 2025*, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/6552881, JRC139655>.

Šie sabiedrības veselības un sociālā taisnīguma pasākumi ir cieši saistīti ar plašākiem ES centieniem veidot ilgtspējīgas pārtikas sistēmas, ļaujot patērētājiem izdarīt ilgtspējīgas izvēles saistībā ar pārtiku, un veicināt atbildīgu ūdens izmantošanu, kā atspoguļots neseno pieņemtajā [redzējumā par pārtikas un lauksaimniecības nozari](#), [Eiropas Okeāna paktā](#) un [ūdens resursu noturības stratēģijā](#). Pārskatītajā [Atkritumu pamatdirektīvā](#) ir noteikti **pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāji** un ieviesta “paplašināta ražotāja atbildība” par tekstilizstrādājumiem. Ražotāju atbildības organizācijas sniegs informāciju par lietotu tekstilizstrādājumu izmantošanas iespējām, atkalizmantošanu un apsaimniekošanu aprites cikla beigās, kā arī organizēs izglītības programmas, izpratnes veicināšanas kampaņas un kopienas iesaistes pasākumus.

Darbības

- Atbalstīt dalībvalstis Direktīvas par patērētāju dalības veicināšanu zaļās pārkārtošanās procesā, Produktu ilgtspējas ekodizaina regulas un Direktīvas par kopīgiem noteikumiem preču remontēšanas veicināšanai **īstenošanā**:
  - popularizējot **saskaņotu paziņojumu** par juridiskās atbilstības garantiju un **saskaņotu marķējumu** attiecībā uz ilgizturības komercgarantiju (2026. gada 3. ceturksnis) un
  - izveidojot **Eiropas tiešsaistes platformu remontam** (līdz 2028. gadam).
- Atbalstīt **aprites ekonomiku**, it īpaši apmainoties ar paraugpraksi ar ieinteresētajām personām, lai veicinātu to, ka patērētāji atgriež preces, kas vairs netiek izmantotas, lietotu preču tirgus, uzņēmējdarbības modeļus “produkts kā pakalpojums” un inovatīvus aprites jaunuzņēmumus (2027. gads).
- Izpētīt, vai ir vajadzīgs ieteikums **par “zaļā dizaina” elementu veicināšanu e-komercijā** un sekmēt digitālo rīku izstrādi un to izmantošanu (2027. gads).

4. EFEKTĪVA IZPILDE UN TIESISKĀ AIZSARDZĪBA

ES patērētāju tiesību aizsardzības regulējums var būt patiesi veiksmīgs patērētāju aizsardzībā un godīgas konkurences veicināšanā tikai tad, ja to atbalsta stingra noteikumu izpilde no publiskā un privātā sektora puses un efektīvi tiesiskās aizsardzības mehānismi patērētājiem, kuru tiesības ir pārkāptas. Lai gan ES pārrobežu sadarbība publiskās izpildes jomā pēdējos gados ir guvusi ievērojamus panākumus, izpildes panākšanas mehānismi ir vēl vairāk jāstiprina, lai varētu efektīvi un rezultatīvi risināt jaunas problēmas. Konkrētāk, atbilstības līmenis digitālajos tirgos joprojām ir ārkārtīgi zems, un kontrolreidos tika konstatēts, ka vidēji katrs otrais tirgotājs pārkāpj patērētāju aizsardzības tiesību aktus. Situāciju ir pasliktinājis e-komercijas eksponenciālais pieaugums, kā rezultātā pieaug tādu nedrošu, viltotu vai citādi neatbilstīgu produktu aprite, kuru izcelsme galvenokārt ir ārpus ES²⁴ un kurus bieži tirgo, izmantojot maldinošas metodes. Tas apdraud patērētājus un pakļauj prasībām atbilstošus Eiropas uzņēmumus negodīgai konkurencei, ko rada prasībām neatbilstoši tirgotāji.

Lai reaģētu uz šīm problēmām, Komisija paziņojumā “Visaptveroša ES rīkkopa drošai un ilgtspējīgai e-komercijai” izteica priekšlikumus par vairākām darbībām, tai skaitā muitas reformu, ES tiesību aktu izpildes panākšanas stiprināšanu un koordinācijas uzlabošanu

---

²⁴ ES *Safety Gate* ātrās brīdināšanas sistēmā paziņoto bīstamo ražojumu skaits kopš 2019. gada ir palielinājies par 52 %, un 2024. gadā šī tendence paātrinājās (+ 61 %). Līdz pat 75 % bīstamo produktu nāk no valstīm ārpus ES, un aptuveni 50 % no brīdinājumiem attiecas uz bīstamiem produktiem no Ķīnas.

starp visām attiecīgajām iestādēm. Paredzētās darbības ietver arī atbalstu izpratnes veicināšanas kampaņām patērētājiem un tiem pārdevējiem, kas ir trešās personas, un divpusējas sadarbības turpināšanu ar importēto preču izcelsmes valstīm.

Svarīga prioritāte ir atbalstīt valstu patērētāju tiesību aizsardzības iestādes koordinētas rīcības veikšanā, īstenotu patērētāju tiesību aktus saskaņā ar **Regulu par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā (SPTAJ)**, arī lai novērstu pārkāpumus e-komercijas nozarē. SPTAJ tīkla koordinēta rīcība ir devusi pozitīvus rezultātus, taču pašreizējās sistēmas trūkumi kavē efektīvāku izpildi. Piemēram, ilgas procedūras, resursu trūkums valsts līmenī, stingrāku atturošu pasākumu trūkums, piemēram, spēja uzlikt naudas sodus, un grūtības novērst pārkāpumus, ko izdarījuši tirgotāji, kuri atrodas ārpus ES, samazina SPTAJ tīkla darbību efektivitāti un atturošo ietekmi²⁵. Lai stiprinātu izpildi un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem nolūkā aizsargāt tirgotājus, kuri ievēro noteikumus, un patērētājus no tiem tirgus dalībniekiem, kuri neievēro noteikumus, **Komisija ierosinās pārskatīt SPTAJ regulu**. Gatavojot pārskatīšanu, Komisija izvērtēs nepieciešamību pēc centralizētas izmeklēšanas un izpildes pilnvarām ES līmenī konkrētos gadījumos un to, kā turpmāk stiprināt koordināciju starp valstu iestādēm.

Kā uzsvērts paziņojumā par e-komerciju, jaunās **Ražojumu vispārējā drošuma regulas** efektīva īstenošana un izpilde ir būtiska, lai aizsargātu ES patērētājus no bīstamiem ražojumiem un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmumiem. Komisija jau ir ieviesusi jaunus tirgus uzraudzības mehānismus, kas paredzēti regulā, piemēram, vienlaicīgas pārbaudes tīmekļa vietnēs, lai konstatētu ES tiesību aktu pārkāpumus (“kontrolreidi”), ko veic valstu tirgus uzraudzības iestādes un koordinē Komisija. Pirmā ES līmeņa produktu drošuma pārbaude, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta tiešsaistē pārdotiem bērnu aprūpes produktiem, notika 2025. gada aprīlī un maijā²⁶. Pamatojoties uz šo pieredzi, Komisija turpinās sadarboties ar Patērētāju drošības tīklu, lai apvienotu resursus, apmainītos ar iegūtajiem datiem un par prioritāti noteiktu uzraudzības darbības nolūkā iedarbīgi vērsties pret viskaitīgākajiem produktiem. Tā arī centīsies veidot spēcīgākas spējas, lai atbalstītu ražojumu drošuma noteikumu īstenošanu, finansējot **koordinētas darbības ražojumu drošuma jomā (CASP)** un popularizējot rīkus, kas palīdz patērētājiem un uzņēmumiem ziņot par ražojumu drošuma jautājumiem, negadījumiem un bīstamiem ražojumiem. Šādi rīki ir **Consumer Safety Gateway** un **Safety Business Gateway**. Regulāri **Safety Gate portāla** atjauninājumi nodrošinās, ka uzņēmumiem un patērētājiem ir piekļuve visai attiecīgajai informācijai par ražojumu drošuma noteikumiem. Komisija arī sniedz īpašas **pamatnostādnes uzņēmējiem**²⁷ par to, kā izpildīt savus pienākumus saskaņā ar Ražojumu vispārējā drošuma regulu, īpašu uzmanību pievēršot to uzņēmēju vajadzībām, kuri kvalificējami kā MVU, ieskaitot mikrouzņēmumus.

Šie centieni papildinās gaidāmo **Eiropas Produktu aktu**, tā stiprinot saikni starp atbilstības novērtēšanas pārbaudēm un tirgus uzraudzību un, iespējams, standartizāciju. Šajā nolūkā Komisija arī pētīs, kā **iekļautība produktu izstrādē** var palīdzēt novērst

²⁵ Skatīt: [Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas \(ES\) 2017/2394 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbild par tiesību aktu izpildi patērētāju tiesību aizsardzības jomā, piemērošanu](#).

²⁶ Pusei no ražojumu sarakstiem trūka prasītās informācijas par ražojuma ražotāju.

²⁷ C(2025) 7699 – Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par to, kā uzņēmumi piemēro ES tiesisko regulējumu ražojumu vispārējā drošuma jomā” un C(2025) 7701 – Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes *Safety Business Gateway* praktiskai īstenošanai saskaņā ar Regulas (ES) 2023/988 27. panta 2. punktu”.

drošības riskus un atbalstīt **standartizācijas** darbu, lai juridiskās drošības prasības pārvērstu praktiskos izpildes panākšanas un patērētāju aizsardzības instrumentos²⁸. Eiropas Produktu akts pastiprinās noteikumus par patēriņa preču laišanu tirgū un atjauninās **noteikumus par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību**. Šī pārskatīšana arī dos iespēju novērtēt, vai ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai ražojumu drošuma prasību izpildi padarītu efektīvāku, īpaši attiecībā uz importu no valstīm ārpus ES, arī izmantojot e-komerciju.

Paredzams, ka **Ražojumu vispārējā drošuma regulas** efektīva īstenošana un izpilde arī sniegs ieguvumus uzņēmumiem un valstu iestādēm. Lielāka juridiskā noteiktība un ražojumu vispārējā drošuma prasību īstenošanas vienkāršošanas samazinās atbilstības nodrošināšanas izmaksas uzņēmumiem. Saskaņots tirgus uzraudzības režīms visiem produktiem, kas racionalizēts ar [Tirgus uzraudzības regulu](#), var arī radīt sinerģiju valstu tirgus uzraudzības iestādēm. IT rīku plašāka izmantošana un datu sadarbības stiprināšana gan attiecībā uz ziņošanu, gan tirgus uzraudzību samazinās slogu iestādēm un uzņēmumiem un ļaus izpildiestādēm efektīvāk veikt savus uzdevumus. 2026. gadā Komisija kopā ar uzņēmumiem izvērtēs Ražojumu vispārējā drošuma regulas praktisko īstenošanu, lai izpētītu, kā tie piemēro regulu un vai ir jāpalīdz tiem viegli panākt atbilstību.

Ciešāka koordinācija un sadarbība starp izpildiestādēm dažādās jomās kļūst arvien svarīgāka, jo uz uzņēmumu nelikumīgu praksi arvien vairāk attiecas visdažādākie ES tiesību akti un izpildes panākšanas sistēmas. Pašlaik šāda sadarbība sniedzas no rakstiskiem nolīgumiem līdz darba grupām un citiem kopīgiem projektiem. Komisija turpinās veicināt **sadarbību starp ES līmeņa izpildestruktūrām un tīkliem**, lai nodrošinātu efektivitāti, lietderību un saskaņotību starp dažādām izpildes plūsmām. Piemēram, patērētāju tiesību aizsardzības aktu izpilde papildina digitālo noteikumu piemērošanu, par ko liecina koordinētās SPTAJ darbības 2024.–2025. gadā un paralēlās izmeklēšanas saskaņā ar Digitālo pakalpojumu aktu un Digitālo tirgu aktu par lielāko tiešsaistes platformu praksi.

Dati un digitālās tehnoloģijas, arī **MI rīki**, kļūst arvien svarīgāki, analizējot uzņēmumu atbilstību un nodrošinot efektīvu izpildi. Tiesībaizsardzības iestādes tos jau izmanto kontrolpirkumos, produktu drošuma uzraudzībā tirgū, krāpšanas atklāšanā, cenu uzraudzībā un negodīgu līguma noteikumu un viltus atsauksmju atklāšanā. Piemēram, **EU eLab** atbalsta SPTAJ tīklu ar izmeklēšanām un regulārām tīmekļa vietņu pārbaudēm, savukārt **eSurveillance tīmekļa pārmeklētājs** atklāj nedrošus ražojumus, par kuriem ir paziņots ar *Safety Gate* starpniecību, bet kuri joprojām tiek pārdoti vai atkārtoti parādās tīmekļa veikalos un tiešsaistes tirdzniecības vietās. Līdzīgs tīmekļa pārmeklētājs – **pasažieru tiesību MI uzraudzības rīks** – tiek izstrādāts valstu izpildestruktūrām, lai tās varētu uzraudzīt pasažieru tiesības, un tas būs pieejams 2026. gadā. Komisija arī strādā, lai uzlabotu esošo produktu datu sadarbību tirgus uzraudzības vajadzībām, un atbalstīs patērētāju un tirgus uzraudzības iestādes MI rīku stratēģiskā izmantošanā izpildes panākšanas darbā, arī cenšoties panākt sinerģiju starp valsts līmenī izstrādātiem rīkiem un ES līmenī izstrādātiem rīkiem un apmācot izpildes nodrošināšanas darbiniekus.

Tomēr izpildes panākšana ir tikai viena monētas puse. Lai noteikumi tiktu ievēroti praksē, patērētājiem ir jābūt informētiem par savām tiesībām, bet uzņēmumiem – par saviem

---

²⁸ Īpaši saistībā ar iekļautību ir sistemātiski jāapsver plaša antropometrisko datu klāsta, kas atspoguļo patērētāju daudzveidību, kā arī faktoru, kas ietekmē mazaizsargātā situācijā esošu patērētāju dzīvi, iekļaušanu attiecīgos Eiropas standartos, un tādu risinājumu īstenošana, kas ir pieejami personām ar invaliditāti.

pienākumiem. Mērķtiecīgas **izpratnes veidošanas un izglītošanas** kampaņas: tādi instrumenti kā [Patērētāju izglītības centrs](#) un [GreenComp](#) (Eiropas ilgtspējas kompetenču sistēma), ilgtspējīga patēriņa veicināšana ar skolu izglītības palīdzību, **mācību** programmas, piemēram, [Consumer Law Ready](#), un **brīvprātīgas sadarbības** iniciatīvas, piemēram, [Patērētāju aizsardzības solījums](#), joprojām būs svarīgs papildinājums izpildes pasākumiem. Komisija arī turpinās mudināt uzņēmumus uzņemties brīvprātīgas saistības attiecībā uz izcilību un inovāciju, lai nodrošinātu augstu patērētāju drošības līmeni, it īpaši ik pārgadu piešķirot [ES Preču drošības balvu](#).

Pat tad, ja būs labāka informētība un stingrāka izpilde, neizbēgami radīsies strīdi. Tāpēc uzmanība tiks pievērsta arī efektīvas tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai, īstenojot pārskatīto [Direktīvu par strīdu alternatīvu izšķiršanu](#), [Pārstāvības prasību direktīvu](#) un – gadījumos, kad personām faktiski ir nodarīts kaitējums ar defektīvu produktu, – pārskatīto [Produktatbildības direktīvu](#). Īpaši Komisija turpinās atbalstīt patērētāju organizācijas, tiesu iestāžu darbiniekus un valstu kontaktpunktus, lai efektīvi pārvaldītu pārstāvības prasības saskaņā ar Pārstāvības prasību direktīvu. Šis atbalsts tiks sniegts, piemēram, izmantojot ES finansētas pasākumu dotācijas, seminārus un interaktīvo zināšanu centru [EC-REACT](#) platformā. Komisija arī stingri uzraudzīs, kā tiek īstenoti Pārstāvības prasību direktīvas īpašie noteikumi, kas reglamentē trešo personu finansējumu. Kā noteikts direktīvā, Komisija ne vēlāk kā 2028. gadā izvērtēs, vai ir nepieciešams ES Ombuds pārrobežu pārstāvības prasībām. Pēc tam tiks veikts oficiāls direktīvas darbības novērtējums.

Ja patērētājiem rodas problēmas ar pārrobežu darījumiem, viņi var arī vērsties **Eiropas Patērētāju centru tīklā (ECC-Net)**, lai saņemtu bezmaksas juridiskās konsultācijas un atbalstu²⁹. Komisija turpinās stingri atbalstīt *ECC-Net*, lai palīdzētu Eiropas patērētāju centriem vēl vairāk nostiprināt to spēju konsultēt patērētājus un palīdzēt tiem.

Šos pasākumus papildinās rīcība starptautiskā līmenī. Visos jaunajos divpusējos tirdzniecības nolīgumos ES turpinās censties nodrošināt noteikumus par produktu drošumu un sadarbību tirgus uzraudzības jomā, kā arī saistības, kas stiprina patērētāju uzticēšanos digitālajai tirdzniecībai, arī to patērētāju efektīvu aizsardzību, kuri piedalās e-komercijā. Tiklīdz plurilaterālais **PTO e-komercijas nolīgums** būs integrēts PTO tiesiskajā regulējumā, tas būs pirmais tirdzniecības nolīgums, kas šādas saistības ietver globālā mērogā.

ES turpinās sadarboties un regulāri apmainīties ar datiem, izmantojot **Safety Gate**, ar trešām valstīm, piemēram, Ķīnu. Saskaņā ar ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu tā arī sadarbosies ar Apvienoto Karalisti, lai izveidotu regulāru kārtību informācijas apmaiņai par bīstamiem nepārtikas produktiem starp *Safety Gate* un līdzvērtīgu Apvienotās Karalistes datubāzi par ražojumu drošumu. Turklāt ES turpinās atbalstīt izpratnes veicināšanas un apmācības pasākumus ražotājiem ārpus ES un citiem piegādes ķēdes dalībniekiem, lai palīdzētu tiem izprast patērētāju aizsardzības un produktu drošuma noteikumus vienotajā tirgū. Piemēram, ES projekts palīdzēs atbalstīt patērētāju aizsardzības un produktu drošuma politiku Austrumāfrikas un Dienvidāfrikas kopējā tirgū (*COMESA*). Daudzpusējā līmenī pēc tam, kad būs pieņemti **Apvienoto Nāciju Organizācijas patēriņa preču drošuma principi**, Eiropas Komisija atbalstīs to īstenošanu, palīdzot *UNCTAD* izstrādāt pamatnostādnes un rokasgrāmatu par patēriņa

---

²⁹ 2024. gadā Eiropas patērētāju centri atguva vairāk nekā 7,5 miljonus EUR atmaksās patērētājiem.

preču drošumu un izmantojot ES finansētus spēju veidošanas projektus, piemēram, programmu “Konkurence un patēriņa preču drošums Subsahāras Āfrikā”.

Darbības

- Ierosināt pārskatīt **Regulu par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā** (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada ceturtais ceturksnis).
- Atbalstīt koordinētas izpildes darbības un **SPTAJ tīkla** darbības, lai novērstu plaši izplatītus ES patērētāju tiesību pārkāpumus (notiek).
- Efektīvi rīkoties, lai uzlabotu produktu atbilstību, izmantojot sinerģiju ar ES un **valstu muitas un tirgus uzraudzības iestāžu spējām** un, iespējams, izveidojot ES tirgus uzraudzības iestādi (notiek)
- **Eiropas Produktu akta** ietvaros atjaunināt noteikumus par **tirgus uzraudzību un produktu atbilstību**, lai vēl vairāk uzlabotu ES produktu drošuma prasību izpildes panākšanas efektivitāti (tiesību akta priekšlikums – 2026. gada trešais ceturksnis), īpaši attiecībā uz importu no trešām valstīm, arī izmantojot e-komerciju.
- Stiprināt **Pārstāvības prasību direktīvas** īstenošanu, vēl vairāk atbalstot patērētāju organizācijas, tiesu iestāžu darbiniekus un valstu iestādes (notiek).
- Maksimāli izmantot MI izpildes nodrošināšanas un tirgus uzraudzības darbībās, piemēram, **digitālajā izmeklēšanā eLab** un **tirgus uzraudzības digitālajā rīkkopā attiecībā uz produktu drošumu** (līdz 2027. gadam).
- Atbalstīt **izpratnes veicināšanas un apmācības pasākumus** ražotājiem ārpus ES un citiem piegādes ķēdes dalībniekiem (notiek).

5. PĀRVALDĪBA UN IEINTERESĒTO PERSONU SADARBĪBA

Lai sasniegtu programmas mērķus un risinātu jebkādas jaunas problēmas, tās pārvaldības satvaram jābūt **iekļaujošam, pārredzamam un dinamiskam**.

Komisija centīsies regulāri apspriesties ar Eiropas Parlamentu, Padomi, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju par programmas īstenošanu, ko pārvaldīs, izmantojot esošās platformas ieinteresēto personu mijiedarbībai. Šajās platformās pulcējas augsta ranga amatpersonas no dalībvalstīm (Patērētāju tiesību aizsardzības politikas tīkls), patērētāju tiesību aizsardzības iestādes (SPTAJ tīkls), par ražojumu drošumu atbildīgās iestādes (Patērētāju drošības tīkls), patērētāju organizācijas, īpaši Eiropas Patērētāju organizācija (*BEUC*), un cita pilsoniskā sabiedrība, uzņēmumu pārstāvji un akadēmiskās aprindas (Patērētāju tiesību aizsardzības politikas padomdevēju grupa).

Ikgadējais **patērētāju samits** arī turpmāk būs īstais brīdis, lai ar visdažādākajām ieinteresētajām personām no visas ES un citām valstīm apspriestu pašreizējās tendences un jaunās problēmas. Tas arī palīdzēs izvērtēt programmas, arī rīcības plāna patērētājiem vienotajā tirgū, īstenošanu. Turklāt, lai izvērtētu progresu un sniegtu visaptverošas politikas norādes par programmas īstenošanu un attiecīgajām norisēm patērētāju politikas jomā, par patērētāju aizsardzību atbildīgais ES komisārs plāno regulāri sasaukt **ministru forumu par patērētāju aizsardzību**, iespējams, saistībā ar Patērētāju samitu.

Papildus iestāžu sistēmai aktīvas pārvaldības nodrošināšanai ir arī nepieciešams, lai tiktu uzklauts visu patērētāju, arī patērētāju no mazaizsargātām grupām, viedoklis. Komisija

ir apņēmusies atbalstīt spēcīgu patērētāju kustību gan ES, gan valstu līmenī, arī finansiāli. Piemēram, Komisija finansēs turpmākus pasākumus saistībā ar mācību programmu **Consumer PRO**, lai vēl vairāk palielinātu patērētāju tiesību aizsardzības speciālistu iespējas piedāvāt patērētājiem pielāgotas konsultācijas. Kā izsklāstīts [ES pilsoniskās sabiedrības stratēģijā](#), Komisija ierosinās pasākumus ar mērķi vēl vairāk palielināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju, tai skaitā patērētāju grupu, iesaistīšanos un rezultatīvu līdzdalību valsts politikas veidošanas procesos, kā arī stiprināt to aizsardzību un atbalstu. Tā arī veiks mērķtiecīgus informatīvus pasākumus, lai iesaistītu gados jaunus patērētājus patērētāju tiesību aizsardzības politikas veidošanā, organizējot **jaunatnes politikas dialogu** par patērētāju tiesību aizsardzības politiku.

Komisija arī organizēs regulāru informācijas apmaiņu ar ieinteresētajām personām no uzņēmēju vidus par sloga samazināšanas un vienkāršošanas jautājumiem patērētāju tiesību aizsardzības politikas jomā, tai skaitā **īstenošanas dialogus** ar komisāru, kas atbild par patērētāju aizsardzību. Mērķis būs nodrošināt, ka notiek padziļinātas diskusijas par problēmām, ar kurām saskaras uzņēmumi, un iespējamiem veicamiem pasākumiem, kā arī uzraudzīt Komisijas vienkāršošanas un sloga samazināšanas darbību progresu. Pirmais īstenošanas dialogs par patērētāju aizsardzību digitālajā vidē notika 2025. gada jūlijā.

Dati un statistika par patērētājiem, piemēram, divreiz gadā sagatavotais **pārskats par patērētāju apstākļiem**, ir galvenie pierādījumu avoti uz informāciju balstītas politikas veidošanai. Tie ir arī vērtīgi, lai novērtētu Eiropas un valstu politikas ietekmi un izvērtētu gūtos panākumus. Komisija centīsies paplašināt pierādījumu bāzi un veicināt datu un pētniecības labāku izmantošanu.

Darbības

- Regulāri sasaukt **ministru forumu par patērētāju aizsardzību**.
- Organizēt **jaunatnes politikas dialogu par patērētāju tiesību aizsardzības politiku** (2026. gads).
- Rīkot **īstenošanas dialogus** par Regulas par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā pārskatīšanu (2026. gads) un Ražojumu vispārējā drošuma regulas pārskatīšanu (2027. gads).

6. SECINĀJUMI

Eiropas Savienība nodrošina vienu no augstākajiem patērētāju aizsardzības līmeņiem pasaulē. Šis stabilais regulējums ir būtisks vienotā tirgus efektīvai darbībai un uzlabo ES uzņēmumu konkurētspēju. Nodrošinot visaptverošas juridiskās tiesības un aizsardzības pasākumus, ES patērētāju tiesību aizsardzības politika pārveido ES iniciatīvas reālos ieguvumos visiem iedzīvotājiem un var darboties kā stabilitātes pīlārs nenoteiktības laikos.

Patērētāju tiesību aizsardzības programma 2030. gadam balstās uz šo stabilo pamatu, un tajā ir ierosināts konkrētu darbību kopums, lai vēl vairāk stiprinātu patērētāju aizsardzību un risinātu pašreizējās un jaunās problēmas. Šīs darbības palīdzēs radīt uzticēšanos, aizsardzības pasākumus un juridisko noteiktību, kas gan patērētājiem, gan uzņēmumiem ir vajadzīga, lai veicinātu konkurenci, inovāciju, investīcijas un ilgtspējīgu izaugsmi ES.

Komisija regulāri izvērtēs progresu programmas īstenošanā un uzraudzīs veikto darbību ietekmi, it īpaši izmantojot patērētāju apstākļu apsekojumu. Komisija cer apspriest šajā programmā izklāstīto stratēģisko pieeju, prioritātes un darbības ar visām attiecīgajām

iestādēm un ieinteresētajām personām valstu un ES līmenī un sadarboties, lai turpmākajos gados veicinātu patērētāju aizsardzību.